

KATALOG

ZGODOVINSKE RAZSTAVE
SLOVENSKEGA SLIKARSTVA

IZDALA NARODNA GALERIJA
LJUBLJANA 1922

S 6130

Jan. 54. N9 676/2010

Zgodovinska razstava slovenske umetnosti, ki jo je letos omogočil ljubljanski velesemenj, je bila že dalj časa srčna želja Narodne galerije. Ko je ta institucija svojo zbirko moderne umetnosti zaokrožila skoraj do popolnosti, se je morala začeti baviti z mislijo, da si ustvari zgodovinsko zbirko slovenske umetnosti, v kateri ima tudi mlada slovenska umetnost svoje korenine; v ta namen pa je bilo treba pregledati staro umetnost, poiskati nje najodličnejša dela in dognati pristno domačo razvojno črto v njej, kar je najlažje mogoče doseči z zgodovinsko razstavo. Razen tega je pri snovanju tega načrta vodila Narodno galerijo želja, da širji javnosti posreduje poznavanje naše umetniške preteklosti in da olehča studij domače umetnostne zgodovine. Vse te namene je Galerija s pričujočo razstavo gotovo dosegla: Na njej se je pokazala pristna slovenska umetniška tradicija v popolni jasnosti, naše občinstvo je dobilo priliko, kakršne doslej ni imelo, da se seznaní na najlažji način s svojo umetnostjo preteklih dob, in tudi znanstveni uspehi te razstave niso neznamni.

Ima pa ta razstava nekatere pomanjkljivosti. Kmalu se je pri urejevanju prostorov pokazalo, da so pretesni, tako da je moralo znatno število slik v

skladišče; zaradi prevoznih in drugih težkoč ter zaradi prevelikih stroškov ni bilo mogoče misliti na zbirko plastike in se je razstava morala omejiti na slikarstvo; krivična sila je preprečila, da so slovenski koroški in primorski slikarji slabo zastopani, kakor je pomanjkljivo preiskana zgodovina slovenskega slikarstva na Štajerskem deloma vzrok, da prevladuje na razstavi Kranjska, kar je pa deloma tudi posledica dejstva, da je Kranjska tvorila jedro slovenskega kulturnega prizadevanja.

Narodni galeriji je prijetna dolžnost, da se zahvali Uradu za ljubljanski velesemenj, ki je razumel kulturni pomen prireditve in jo gmotno podprl, ter vsem onim zasebnikom in javnim ustanovam, ki so ji dali svoje umetnine na razpolago.

Okrajšave:

pl. = platno; o. = olje; L. = lastnik; l. = les;
sign. = signatura, podpis.

Oddelek I.

V tem oddelku so zbrane najstarejše slike do mladostnih del Metzingerja. Nemogoče je bilo razstaviti ostanke romanskega slikarstva in gotske slike, toda v „Križanju“ iz 16. stoletja se še opazajo znaki gotike, na tablah iz Mrzlave vasi pa vpliv renesanse. Razen mnogih neimenovanih umetnikov so v tem oddelku zastopani Jan. Fr. Gladič (1635 do 1663), J. Rainbalt (1666—1740), Mat. Planer, ki je bil Hrenov slikar, Tom. Jamšek, ki je delal že v prvih letih 18. stoletja, Fr. Jelovšek (ca 1700—1763), Val. Metzinger (Mencinger) (1702—1759) in Ant. Niernberger, ki je slikal v zadnjih desetletjih 18. stoletja.

1. **Jelovšek Franc**, Sv. družina, 150 × 267 centimetrov, pl., o. L.: Cerkev sv. Petra, Ljubljana. — Mati b. drži stoječega Jezusa s križcem, zadaj doprsno vidni sv. Jožef z lilijo, na levi spodaj klečeč angelj, zgoraj angeljske glavice. — Slika je znatno restavrirana, deloma preslikana, spodaj na levi napačno obnovljen podpis: S: Illouscheg Pinxit 1734.

2. **Jamšek Tomaž(?)**, Mati b., 51 × 69 cm, oval, pl., o. L.: Uršul. samost., Škofja Loka. —

Mati b. s sklenjenimi rokami, povešenimi očmi, zvezdo na plašču.

3. **Slikar iz sr. XVIII. stol.**, Sv. Marka E. v., oval, 65 × 75, pl., o., orig. okvir. L.: Deželni muzej v Ljubljani. — Sv. M. doprs. piše, ob desni glava leva. — Na hrbtu na okvirju zapis s svinčnikom: 1. P. Marcus Irmel fieri curavit 25. Aprilis 1747 constat dum simul 5 fl 6 Kr. 2. Ich Marcus Detella habe das Bildniß des heil. Marcus gekauft per 4 fl 30 Kr den 12 July 1786 in moderno s plavim pisalom: Geschenk des Herrn Samassa. Illyr. Bl. I./I. 1841. — Slikar iz bližine V. Metzingerja.

4. **Slikar iz sr. XVII. st.**, Zadnja večerja, 227 × 107 cm, pl., o. L.: Jos. Nikolaj Sadnikar, Kamnik. — Jezus pomaknjen ob mizi nekoliko na levo deli kruh apostolom sedečim okolu mize. — Provenienca iz refektorija franč. samostana v Kamniku. Italijanski vpliv event. izvor.

5. **Planner Matevž(?)**, Sv. Cecilija, 151 × 206 cm, pl., o. L.: Kapucinski samostan, Celje. — Sv. C. v bogatem ornatu s krono na glavi, z vencem v desni, s palmovo vejico v levi sedi, levo nogo na knjigah, okrog muzikalna orodja; v ozadju mučenje C. v kotlu; vrh slike zaokrožen, ogle polnita 2 krlati angeljski glavici. Spodaj v baročnem okviru, ki ga držita 2 klečeča angelja slika mrtve sv. Cecilije s 3 ranami na vratu. — Precej poškodovana. — Spodaj v levem kotu grb ljubljanske škofije. Nad grbom mitra in palica, ob straneh napis T. L. A. P. (Chrónova deviza: Terret labor, aspice praemium!)

V desnem kotu spodaj grb Chrönov in napis ob straneh Tho: E. L. Pod okvirom s Cecilijo na obe strani razdeljena letnica 1627.

6. **Slikar iz 1. polovice XVI. stol., Križanje**, 101 × 127, pl., o. L.: Župnišče v Šmarju na Dolenskem. — Gorata pokrajina v ospredju s križi z J. in razbojnikoma, stranska 2 iz neotesanega lesa. Spredaj na levi 3 konjeniki, na desni pod J. križem Magdalena, nato sv. Jancz in 2 bradata Juda v razgovoru, pred njimi skupina 3 žen z omedlelo Marijo. — Povoljno restavrirana.

7. **Slikar iz srede XVII. stol., Sv. Barbara**, 67 × 101, pl., o. L.: Uršulinski samostan, Škofja Loka. — V pokrajini s stolpom na desni stoji v bogati obleki sv. Barbara.

8. **Slikar iz 1. pol. 18. stol., Sv. Nikolaj**, 49 × 60 cm, pl., o. L.: Uršulinski samostan, Škofja Loka. — Svetnik v škofovskem ornatu (skoraj do kolen), pred njim na levi trije dečki, na desni angelj z jabolki. — Slika je ital. izvora.

9. **Rainbalt I. F., Sv. Janez Nepomuk**, 126 × 160 cm, pl., o. L.: Nem. vit. red, Ljubljana. — Svetnik, sedeč v širokem stolu, podeljuje kraljici, klečeči ob njegovi levici odvezo, nad skupino dva angelja, zgoraj tri angeljske glave in sv. Duh. — Na levi spodaj: I. F.: Rainbalt Pinx: 1728.

10. **Slikar iz 1. pol. 18. stol., Mati b.** 47 × 65 centimetrov, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Celje. — Mati b. doprsna, roke na grudih prekrizane.

11. **Slikar iz začetka 18. stol.**, Sv. Bonaventura. 89 × 103 cm, pl., o. L.: Kapuc samostan, Škofja Loka. — Svetnik v kardinalski opravi drži z desnico pero, z levico knjigo z napisom „*communia non communitur*“, pred njim na mizi križ in mitra, spodaj grb in podpis: S. Bonaventura Seraphicus Doctor, & post S. Franciscu. XII. Generalis Mnr a Gregorio O. X. creatus S. R. E. Card: & Albanensis Episcopus Anno 1274.

12. **Slikar iz konca 17. stol.**, Marijino oznanenje v 2 krilih, 62 × 164 cm, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Krško. — Angelj je z dvignjeno roko priplul k Mariji, klečeča Mati b. se obrača k njemu, nad njo sv. Duh z angeli. — Sliki ital. izvora ali nastali pod ital. vplivom.

13. **Slikar iz konca 17. stol.** Sv. Ludvik, Sv. Karel B., Sv. Frančišek Asiški, Sv. Klara, 107 × 183 cm, pl., o. L.: Kapucinski samostan, Krško. — Diagonalno razvrščena skupina svetnikov stoji pred spodnjim delom visoke kolonade, na tleh emblemi. — Iz iste delavnice kakor zgornji sliki.

14. **Jamšek Tomaž**, Mati b., 50 × 67 cm, pl., o. L.: Uršul. samost., Škofja Loka. — Doprsna Mati b. s povešeno glavo, sklenjenimi rokami. — V levem kotu: M: R: D: Thomas Jamschigk Cooperator in Zejer Locopolitanus publicae venerationi hanc imaginem obtulit Anno Salutis factae 1714.

15. **Slikar iz začetka 18. stol.**, Podoba kardinala Frančiška Kasinskega, 89 krat 103 cm, pl., o. L.: Kapuc. samost., Škofja Loka. — Doprsna podoba kardinala - kapucina s knjigo v desnici; na levi v ozadju trije zvezki knjig, spodaj grb. — Fr. Franciscus M^a. Casin. ab Aretio Capucinus SS. Thlgiae Professor, & S. Palatii Aptici Conr, à S^s. D. N. Clemen: P. XI. S. R. E. Card: creatus A^o 1712.

16. **Jelovšek Franc**, Sveta družina, 100 × 140 cm, pl., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Mati b. z otrokom v naročju, zadaj sv. Jožef in Caharija, spredaj Ana in Janez Krst. kot otrok z jagnjetom.

17. **Slikar iz srede 18. stol.**, Sv. Avguštín, 77 × 107 cm, pl., o. L.: N. Hočevár, Vrhnika. — Svetnik v škofovskem ornatu dviga z desnico goreče srce, nad njim angelji, spodaj insignije in angelj z žlico.

18. **Metzinger Valentin**, Sv. Frančišek Asiški, pl., o. L.: Franč. samost., Kamnik. — Svetnik, naslonjen ob klečalnik, sklanja obraz k razpelu; nad skupino angeljska glava.

19. **Metzinger Valentin (?)**, Križanje, 115 × 230 cm, pl., o. L.: I. Lavrenčič, Kamnik. — Rablji dvigajo križ, v ozadju skalnat grič, na levi Jeruzalem. — Na hrbtu: Pro Ara Laterali Epistolae Matricis Ecclae B. M. V. Civit: Stain Offert Maximil: Leop: Rasp Plebanus Stainesis. Anno 1737.

20. **Metzinger Valentin**, Brezmadežna, 135 × 207, pl., o. L.: Franč. samostan v Brežicah. — B. kleči z levim kolenom na zemeljski obli, oviti s kačo, ki ji stopa z desno za vrat, pod njo lunin srp. Na prsi pritska belo lilijo. Nad njo Bog Oče v gloriji angeljev. — Več poškodb. — Sign. na desni v kotu spodaj: I. V. Metzinge(r) Pinxi(t).

21. **Metzinger Valent.**, Sv. P a s n a l, 78 krat 96 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Kamnik. — Doprsni svetnik s sklenjenimi rokami sv. R. Telo, ki ga nad njim drži angelj.

22. **Metzinger Valentin**, Sv. Anton P a d o v a n s k i, 132 × 209 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Brežice. — Zg. Sv. A. v franč. obleki v oblakih, obdan od angeljev, eden mu nudi lilijo; spodaj čudeži: izgon zlega duha, obuditev otroka in bolnik na dvokolnici. — Sign. v spodaj v levem kotu: I. V. Metzinger pinx 1729.

23. **Metzinger Valentin**, Sv. Frančišek A s., 121 × 200 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Svetnik, napol klečeč, izteza levico, z desnico objema križ in lobanjo.

24. **Metzinger Valent.**, Sv. Marjeta, 49 krat 55 cm, pl., o. L.: Župnišče, Kranj. — Svetnica ima v desnici križ, z levico drži zmaja na verigi.

25. **Metzinger Valent.**, Sv. Andrej, 49 krat 55 cm, pl., o. L.: Župnišče, Kranj. — Doprsni svetnik objema z desnico križ. — Pendant k prejšnji sliki.

26. **Slikar iz srede 18. stol.**, S v. B e n e d i k t ,
51 × 66 cm, pl., o. L.: Uršul. samost. Škofja Loka.
— Svetnik, do pasu, drži v levici škof. palico, v
desnici čašo s kačo.

27. **Mencinger Valentin**, Ž a l o s t n a M a t i b.,
191 × 144 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Ljub-
ljana. — Mati b. pod križem sedeč s truplom Sina
v naročju, ob njej Magdalena, ki poljubljuje Izveli-
čarju roko.

28. **Metzinger Valentin**, G l a v o s e k J a -
n e z a K r s t., 175 × 240 cm, pl., o. L.: Dež. mu-
zej, Ljubljana. — Rabelj s krvavim mečem drži od-
rezano glavo Krstnikovo nad krožnik, proti kate-
remu izteguje roke Saloma, spodaj mrtvo telo
Krstnikovo, zadaj spremstvo. — Spodaj na desni:
Valentin. Metzinger. pinx 1707. — Slika znatno in
ne povsem zadovoljivo restavrirana (I. A. Rupp
1880), letnica spodaj napačno popravljena, morda
1737.

29. **Slikar 1. pol. 18. stol.**, P o d o b a b a r o n a
H a l d e n a , 63 × 77 cm, pl., o. L.: Kapuc. samo-
stan, Škofja Loka. — Doprna podoba, telo zasus-
kano, obraz en face. — Spodaj podpis: Jos. Ant.
Euseb. I. B. De Halden Promotor hui. Conv.

30. **Slikar srede XVIII. stol.**, F r a n č i š k a n -
s k i s v e t n i k , 83 × 108 cm, pl., o. L.: Franči-
škanski samostan, Brežice. — Frančiškanski škof
v ornatu do kolen, sedeč ob pultu s knjigo in mi-
tro, za njim na rdeči blazini 2 kroni.

31. **Niernberger A.**, Podoba Maks. Leop. Raspa, župnika v Kamniku, 71 × 93 cm, pl., o. L.: Lavrenčič, Kamnik. — Rasp po pasu, s knjigo v desnici, na levi zgoraj grb. — Spodaj podpis: Venerabilis Vir Max: Leop: Rasp Pleb: Stain: Nat: 14. Nov. 1673. Obijt 12. Xm. Ao: 1742. Na hrbtu slike sign. A: Niernberger. P. Ao. 1767.

32. **Slikar iz 2. pol. 17. stol.**, Duhovniška podoba, 65 × 90 cm, pl., o. L.: Župnišče, Šmarje. — Doprna podoba duhovnika, sedečega za mizo, s knjigo v roki.

33. **Metzinger Valentin**, Mati b. in sv. Ana z Detetom, 79 × 106 cm, pl., o. L.: V. Steska, Ljubljana. — Mati b. za mizo, podaja otroka v visokem naslanjaču sedeči sv. Ani, na desni v ozadju arhitektura, na levi krajina. — V desnem kotu kasneje potvorjen podpis: G. Appelesi Romo, anno MDLXXX. O. G. Fiasi.

34. **Slikar 1. pol. 18. stol.**, Podoba ljublj. škofa J. F. Kaunitza, 66 × 94 cm, osmeroglata, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Škofja Loka. — Doprna podoba v naslanjaču sedečega dostojanstvenika z moceto, križcem na prsih in prstanom. — Na hrbtu I. F. S. R. I. P. E. F. Ae. LXIII: M. D. CC. X III.

35. **Slikar ca 1700**, Moška podoba, 66 × 88 cm, pl., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Upodobljenec do pasu v bogati opravi, z roko uprto v bok.

36. Slikar iz 2. pol. 17. stol., Ljubljanski škof Oton Buchheim, 95 × 127 cm, pl., o. L.: Knezoškof, Ljubljana. — Knezoškof do kolena, stoječ, v desnici knjigo, v levici rožni venec in prtič, na desni miza z insignijami, na levi zadaj dvojni grb. — Otto Buchheim XI. Episc. Labac. 1641—1664.; spodaj: Labor: Aspice praemium. MDCLXI, še nižje: Aetatis Suae LI.

37. Slikar iz 2. pol. 16. stol., Sv. Jurij, Sv. Nikolaj, Sv. Peter, Sv. Ana, 50 × 93 cm, l., o. L.: Društvo za kršč. umetn. — Sv. Jurij v viteški opremi, pred njim zmaj; sv. Nikolaj s knjigo in jabolki; sv. Peter s ključi; sv. Ana z Jezusom v naročju, z desnico objema malo, stoječo Marijo; vse osebe stoje v slabo porasli krajini z nizkim horizontom. — Slike so bile del krilnega oltarja v Mrzlati vasi pri Radečah; nastale so pod vplivom nemške renesanse.

38. Gladič Janez Franc, Podoba Mihaela Dienstmana, 100 × 81 cm, pl., o. L.: Deželni muzej, Ljubljana. — D. leži na mrtvaškem odru viden skoraj do kolen. — Nad sliko napis: Mihael Dienstman I. V. D. Et. ad. S. P. V. Crainburg aetatis suae 29 obiit o septembris in Monte S. Margarethe 1660. Nad tem grb obstoječ iz dvodelnega ščita; v rdečem desnem polju dolgokrak in dolgovrat ptič korakajoč na desno; v črnem polju na palico se opirajoč na desno korakajoč mož. Na hrbtu v desnem kotu napis: Gladich pinxit.

39. Slikar srede XVII. stol., Podoba Math. von Schweigerja, 58 × 85 cm, pl., o. L.: Deželni muzej, Ljubljana. — Doprsna podoba. — Na desni zgoraj grb Schweigerjev, pod njim napis: Ae: S: XXXXIII. D. 4. Jan. 1649.

40. Slikar konca XVII. stol., Sv. Boštjan, 64 × 87 cm, pl., o. L.: Janko Petrič, Ljubljana. — Pokrajina; sv. B. veže rabelj na levi k drevesu, na desni mu streže žena.

41. Slikar iz 2. pol. 18. stol., Sv. Ludvik, 84 × 86 cm, pl., o. L.: Franc. samostan, Brežice. — Svetnik v viteški opravi z iztegnjeno levico, nad nim angelj z zastavo in grbom, spredaj miza z žezlom in krono, zgoraj štiri angeljske glave s kelihtom. — Spodaj napis: S. Ludovicus IX. Rex Galliae 3. Ord. S. Francisci trasijt ad Regem Regum, & Dominum Dominantium 25. Aug. 170.

42. Slikar začetkom XVII. stol., Sv. Uršula, 138 × 217 cm, pl., o. L.: Podružnica Srednje Bitnje. — V sprednjem delu pokrajina s pogledom na Köln, v sredi spredaj sv. U. v bogati takratni obleki ranjena s puščico; na desni device, med njimi moleča papež in en škof, spredaj 2 devici padli od ran; na levi ladija in Saraceni ter pokolj devic, v ospredju ena mrtva. V zgornji polovici sv. Trojica v gloriji angeljev, trosečih cvetje in palmove vejice, 2 neseta U. krono. — Močno poškodovana. — Sign. na levi spodaj na slikanem listku: G. B. F. 1616.

43. Slikar iz začetka 18. stoletja. Mati b., 46 × 61 cm, pl., o. L.: Frančiškanski samostan, Brežice. — Doprсна Marija z roko na grudih, oči uprte v nebo.

44. Slikar iz srede XVII. stol., Sv. Martin, 133 × 74 cm, les, o. L.: Dr. Svetina, Žerovnica. — Svetnik v vojaški opravi na konju, ki koraka na levo, seka z mečem kos plašča, po katerem steza roke berač na tleh pred njim. Ozadje: gorata pokrajina z drevesnimi kulisami ob straneh.

45. Remb Fr., Oljska gora, 74 × 105 cm, pl., o. L.: Dr. I. Tavčar, Visoko. — Kristus kleče omaguje pod težo zavesti trpljenja, od zadaj ga opira angelj, na desni spodaj pogled na speče apostole, zgoraj kelih, obdan od gloriје angeljev.

Oddelek II.

Soba je posvečena izključno Valentinu Metzingerju (Mencingerju), rojenemu 1702. v Boh. Bistrici, umrlemu 1759. v Ljubljani. Zbirka je znamenita zaradi tega, ker so mnoga dela lastnoročno signirana, tako da je mogoče na njih jasno slediti umetnikovemu slikarskemu razvoju.

1. **Metzinger Valentin(?)**, Sv. Andrej, 90 × 130 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Ljubljana. — Dva rablja privezujeta svetnika na križ.

2. **Metzinger Valentin**, Sv. Frančišek Sal. in plemič, 135 × 190 cm, pl., o. L.: Škof. grad Goričane. — Svetnik sedi v širokem stolu in se ozira z objokanimi očmi navzgor, pred njim kleči plemič z govorniško gesto. — V sredi spodaj: V. Metzinger pinx 1753.

3. **Metzinger Valentin**, Sv. Mihael, 94 krat 120 cm, pl., o. L.: Knezoškof. grad Goričane. — Nadangelj stoji Luciferju, ki ga drži na verigi, na tilnik in zamahuje z ognjenim mečem.

4. **Metzinger Valentin**, Sv. Anton, 121 × 200 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Klečeč svetnik drži božje dete, ki ga boža po obrazu, v naročju, na klečalniku pred skupino knjige in ličja. — V sredi spodaj: V. Metzinger. pinx: 1757.

5. **Metzinger Valentin**, Brez madežna, 94 × 120 cm, oval, pl., o. L.: Knezoškof. grad Goričane. — Mati b. z lilijo v levici sedi na zemeljski obli, držeč na desnici Jezusa, in stopa na glavo kači, ki se ji vije v ustih trak: Pro Omnibus Non pro Te haec Lex, Esth. XVI. — Nastala tudi l. 1753.

6. **Metzinger Valent.**, Marijino rojstvo, 120 × 164 cm, pl., o. L.: Nar. galerija, Ljubljana. — Sv. Ana leži na postelji, v ospredju pred zibelko in umivalnikom žene z novorojenko; v ozadju cerkvena arhitektura. — V desnem kotu podpis: Valentin Metzinger, pinxit 174.

7. **Metzinger Valent.**, Sv. Ana, 53 × 66 cm, pl., o. L.: Župnišče, Kranj. — Svetnica ima v naročju malo Marijo, ki bere iz hebrejski pisane knjige.

8. **Metzinger Valentin**, Sv. Terezija, 112 × 191 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Svetnica kleči na oblakih, nad njo Kristus s križem, ki ji prebada prsi, na desni angelj s puščico, spodaj prizor iz svetničine legende.

9. **Metzinger Valent.**, Sv. Uršula, 110 × 142 cm, oval, pl., o. L.: Knezoškof. Ljubljana. — Svetnica se grudi, od dveh puščic zadeta za njo stoječi ženi v naročje, na desni spodaj prizor iz boja s Huni, v katerem svetnico ujamejo. — Spodaj v sredi: V. Metzinger Pin: 1755.

10. **Metzinger Valentin**, Sv. Frančišek Sal. in sv. Frančiška Šantal, 122 × 211 cm, pl., o. L.: Knezoškof. grad Goričane. — Svetnik,

pred oltarjem stoječ, izročča pred seboj klečeči Frančiški regulo, ob njem dva dečka s pastoralom in mitro. — Spodaj: Val. Metzinger pinx. 1753.

11. **Metzinger Valentin**, Smrt sv. Jožefa, 106 × 177 cm, zgoraj zaokr., pl., o. L.: Župnišče, Šmarje. — Svetnik leži v sredi na postelji, na levi se sklanja k njemu Jezus, na desni stoji Marija, zgoraj angelji. — Na sredi spodaj: Valentin Metzinger pinx: 1741.

12. **Metzingerjeva šola**. Sv. Frančišek Ksav., 39 × 52 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Svetnik drži roke na prsih, in se ozira v nebo; pred njim miza s knjigo, križem, lilijo. — Morda lastnoročno Metzingerjevo delo.

13. **Metzingerjeva šola**. Sv. Alojzij, 39 × 51 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Svetnik bere s prekrižanimi rokami iz knjige, ki leži poleg krone in lilije pred njim na mizi. — Delo istega slikarja kakor zgornje, morda Metzingerjevo.

14. **Metzinger Valentin**, Sv. Katarina, 82 × 146 cm, zgoraj zaokr., pl., o. L.: Društvo za kršč. umetnost, Ljubljana. — Svevnica klečeč z enim kolenom, pod njo mučila, zgoraj angelj s krono in palmo.

15. **Metzinger Valent.**, Sv. Anton, 82 × 107 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Brežice. — Svetnik, do kolen, drži v naročju božje dete, na klečalniku pred njim knjiga in lilija.

Oddelek III.

Tretji oddelek obvladuje odlična in doslej premalo poznana umetniška osebnost Fortunata Werganta (Berganta) (1720.—1769.) deloma z lastnoročnimi mojstrovimi deli, deloma z deli, ki so nastala v njegovem času in pod njegovim vplivom. Dober tovariš mu je v tem oddelku Goričan Ant. Zebey (Cebej), ki je slikal pri nas od 1750.—1774.

1. **Wergant Fortun.**, Mati b. z Detetom, 43 × 55 cm, pl., o. L.: V. Steska, Ljubljana. — Mati drži v naročju Jezusa s knjigo.

2. **Wergant Fortun.**, Sv. Jožef, 63 × 78 cm, pl., o. L.: M. Gerjol, Polhov gradec. — Doprnsni svetnik drži pred seboj na blazini božje dete. — Spodaj podpis: Wergant pinx. 1763.

3. **Wergant Fortunat**, Elizabeta Codelli roj. bar. Königsbrunn, 78 × 100 cm, oval, pl., o. L.: bar. Codelli, Ljubljana. — Sedeča upodobljenka drži v desnici poročni prstan, na desni grb. — Restavrirana.

4. **Wergant Fortun.**, Sv. Bernarda Corleone, 135 × 210 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Svetnik v ekstazi prejema od tisek križa, ki se prikazuje na levi zgoraj; na desni skupina treh angeljev, katerih eden nosi list s sli-

kami Izveličarjevih mučil. — Na tem listu podpis: Wergant pinx. Pod sliko: B. Fr. Bernardus à Corleone poenitentia & sanctitate admirabilis aemulo crucifixi sponsi amore flagellis exanguis, obiit Panormi 12 ma Jan, aetatis 62, Relig. 35. In vita & post mortem miraculis fulgens à Clemente XIII 1768. 25 Maji solemniter beatificatus. — Eno zadnjih W. del.

5. **Wergant Fortunat**, Jožef Ant. bar. Codelli pl. Fahrenfeld, 78 × 100 cm, oval, pl., o. L.: bar. Codelli, Ljubljana. — Upodobljenec sedi za mizo viden do kolen, na desni grb. — Na mizi: peint par Wergant 1762.

6. **Wergant Fortunat**, Sv. Frančišek A.s., 115 × 171 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Nazarje. — Svetnik je po prejemu ran omedlel v skaloviti krajini; v naročju križ, na desni lobanja, na levi knjiga; na tleh foliant. — Na foliantu podpis: Wergant pinx.

7. **Wergant Fortunat**, Podoba kostanjeviškega opata, 86 × 118 cm, pl., o. L.: Deželni muzej, Ljubljana. — Doprski, sedeči opat z insignijami drži v levici naris cisterc. samostana v Kostanjevici. — Na zavihanem listu podpis: Peint p(ar) Wergant en*Carriole.

8. **Slikar iz srede 18. stol.**, Sv. Lavrencij, 134 × 202 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Svetnik stoji s križem v desnici ob klečalniku, na katerem leže knjige in lobanja; na levi spodaj

dogodek iz svetnikove legende. — Na klečalniku: 1750.

9. **Wergant Fortun.(?)**, Podoba Klementa XIV., 77 × 103 cm, pl., o. L.: Župnišče, Šmarje. — Papež sedi na prestolu in blagoslavlja, pred njim na mizi insignije.

10. **Slikar iz 1. pol. 18. stol.**, Brezmadežna, 131 × 189 cm, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Škofja Loka. — Mati b. na zemeljski obli, stopaje na glavo kači, okrog nje venec angelov z cveticami, spodaj rahlo označena krajina.

11. **Wergant Fortun.(?)**, Podoba nadškofa, 77 × 103 cm, pl., o. L.: Župnišče, Šmarje. — Nadškof sedi pred mizo, na njej insignije in zvonec. — Morda podoba goriškega nadškofa Attemsa.

12. **Cebey Anton, S. Krištof**, 147 × 267 cm, pl., o. L.: Cerkev sv. Krištofa, Ljubljana. — Svetnik brede preko vode, noseč na rami Jezusa s svetovno oblo; nad njim angelji. — V desnem kotu podpis: Ant. Zebey pinx. 1765. Slika znatno preslikana.

13. **Wergant Fortunat**, Podoba nadškofa, 80 × 100 cm, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Krško. — Nadškof za mizo, na kateri stoji križ, mitra, razgrnjen papir, pismo.

14. **Slikar 2. pol. 18. st.**, Kapucinski svetnik, 155 × 227 cm, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Škofja Loka. — Svetnika je angelj oprostil z vislic, drugi mu prinaša kruha in vina, tretji mu kaže v nebo.

15. **Wergant Fortunat(?)**, Investitura na župnijo Šmarje, 117 × 141 cm, pl., o. L.: Župnišče, Šmarje. — Oglejski patriarh poklada klečečemu P. Janezu Komalziju bired na glavo kot znak investiture; na mizi na levi listina s tekstom, ki pojasnjuje dogodek.

16. **Lajerjev krog**, Umivanje nog, 126 × 53 cm, pl., o. L.: G. Urbančič, Polhov gradec. — V dvorani, ki vodi na levi in desni v nadaljnje prostore in je razsvetljena po svetilki na desni, umiva Jezus Petru noge, naokrog apostoli v živahnih skupinah.

17. **Slikar iz srede 18. stol.**, Mati b. sedem žalosti, 76 × 110 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Mati b., napol klečeč, s prebodenim srcem, zadaj jo opira angelj, naokrog mučila križanja, zgoraj dve angeljski glavi. — Deloma preslikana.

18. **Cebej Anton(?)**, Sv. Klara, 76 × 116 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Sv. K. stoji v pokrajini v redovni obleki z opatsko palico in monštranco s hostijo v rokah, ob glavi 3 angeljske glavice. — Na hrbtu zapis Zebey modern.

19. **Cebej Anton**, Vnebovzetje Marije, vrh zaokrožen, 193 × 288, pl., o. L.: Cerkev v Kopanju. — M. plava na oblaku, ki ga nosijo angelji k nebesom. Na levi spodaj videti rob pokrajine. — Spodnji del s podpisom močno poškodovan. — Sign. na levi spodaj blizu opla: Ant. Zebey pinx. 1769.

20. **Cebej Anton(?)**, Sv. Frančišek Asiški, 76 × 116, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Sv. Fr. stoji v pokrajini s cerkvico Porciunkulo, ob glavi 4 krilate angeljske glavice. — Pendant k sliki sv. Klare (št. 18.).

21. **Slikar 2. pol. 18. stol.**, Bog Oče; 72 × 75 cm, pl. o. L.: Kapuc. samostan, Krško. — Sivobradi Bog oče z zemeljsko oblo in žezlom, pod njim sv. Duh. — Nastavek z velike oltarne slike.

22. **Wergantova šola**, Mati b., 63 × 65 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Doprna Mati b. s prekrizanimi rokami se ozira v nebo. — Morda W. mladostno delo.

23. **A. M.**, Sv. Jožef, 63 × 102 cm, zgoraj malo zaokr., pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Svetnik objema Jezusa, ki sedi pred njim na blazini klečalnika. — V levem kotu: A. M. P: 1779.

24. **Hörman Tomaž**, Sv. Notburga, 69 × 96 cm, pl., o. L.: J. N. Sadnikar, Kamnik. — Svetnica deli siromakom kruh, na desni v ozadju grad, zgoraj angelji s srpom, snopom in vencem. Na hrbtu sign. Thomas Hörmann Pinxit 1745. — Provenienca iz Logatca.

25. **Slikar 2. pol. 18. stol.**, Sv. Janez Nep., 60 × 79 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Brežice. — Svetnik, do pasu, stoječ pred mizo, s križem, lobanjo, palmo, okrog glave venec zvezd.

26. **Slikar iz 2. pol. 18. stol.**, Podoba nadškofa, 79 × 102 cm, pl., o. L.: Župnišče, Šmarje.

— Upodobljenec, do kolen, sedeč v naslanjaču, z desnico položeno na knjigo, na mizi nadškofovske insignije.

27. **Wergant Fortun.(?)**, Podoba P. Antona Lazarija, 54 × 68 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Brežice. — Dubleta, črna v črnem, k sliki št. 28. — Na knjigi, ki jo drži upodobljenec v desnici: M. R. P. Antonius Lazari ter Min. Prov. et Def. Gemer. Prov. S. Crucis Informator...; poznejši pripis.

28. **Wergant Fortun.(?)**, Podoba P. Antona Lazarija, 54 × 68 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Ljubljana. — Poprsje frančiškana s knjigo v desnici.

29. **Slikar 2. pol. XVII. stol.**, Trije svetniki z božjim detetom, 77 × 91 cm, pl., o. L.: Ante Gaber, Ljubljana. — Sv. Jožef drži v naročju Dete, h katerem se v molitvi sklanjata dva svetnikaredovnika, zgoraj nebeška glorijska z angeljskimi glavami.

30. **Slikar iz 2. pol. 18. stol.**, Sv. Janez Nepomuk, 37 × 49 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Doprsni svetnik objema križ, pred njim na mizi knjiga in lobanja.

31. **Wergantova šola**, Mati b., 53 × 65 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Mati s prekrižanimi rokami na prsih in pogledom, uprtim v nebo.

32. **Wergant Fort.(?)**, Sv. Vincencij Pavl., 57 × 65 cm, pl., o. L.: I. Lavrenčič, Kamnik.

Svetnik polaga levico bolniku na tilnik in z dvignjenimi očmi moli.

33. **Slikar konca 18. stol.**, *Ecce homo*, 46 × 58 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan v Škofji Loki. — Dopršen Kristus s trnjevo krono na glavi, ki je nagnjena nad levo ramo, čez rame rdeč plašč.

34. **Wergant F.**, *Brezmadežna*, 80 × 118, pl., o. L.: Uršulinski samostan v Ljubljani. — Brezmadežna stoji na zemeljski obli oviti s kačo in trnjem, pod nogami bele liste nekega cveta. Z levo pritiska na prsi golobčka, venec zvezd okolu glave; obrnjena pol v svojo desno kjer se v gornjem kotu prikazuje Bog Oče, od njega plava k Mariji v pramenu žarkov v svetlobni kroglici majhno Dete. — Krasen prvoten okvir.

35. **Wergant F.(?)**, *Mati dobrega sveta*, 41 × 49 cm, papir pritrjen na desko, o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Doprсна slika Marije z Detetom. — Les črviv, črvi prejedajo papir.

36. **Wergant Fortun.**, *Mati b. z Detetom*, 51 × 69 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Mati b. s tenčico na glavi in 12 zvezdami objema Dete, ki se k njej privija. — Na hrbtu podpis: Wergant pnx 1760.

37. **Wergant Fort.**, *Mož s prestom*, 57 × 74 cm, pl., o. L.: N. Hudovernik, Ljubljana. — Do kolen, sedeč obrit mož s pokloftanim klobukom za trakom smrekove vršičke, s premetenim smehom gledajoč iz slike, pred prsmi drži presto. — Na hrbtu sign. Wergant pinxit 1761.

38. **Wergant Fort.**, Ptičar, 57 × 74 cm, pl., o. L.: N. Hudovernik, Ljubljana. — Do prs, obrit s krznasto kučmo na glavi z zataknjenimi zelenimi listi. V desnici drži gajbico z ujetim ptičem, z levico kaže nanjo. Poda levo pazduho ima sveženj limanic; od zgornje sponke sukniča mu visi okrogla kovinska piščalka. Pendant k številki 37.

39. **Slikar iz 2. pol. XVIII. stol.**, Sveta družina, 69 × 87 cm, pl., o. L.: Dekan Lavrič, Breznica. — Nag Jezušček s križcem v roki leži na slamni postelji, nadenj se sklanjata Marija in Jožef, zgoraj 2 angeljski glavic. — Stilist. sorodna št. 29.

40. **Cebelj Ant.**, Sv. Boštjan, 72 × 102 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Svetnik v vojaški opravi kleči na oblakih in zre k 2 angelj. glavicama v oblakih v levem kotu zgoraj; ob njem angelj s puščicami. V desnem kotu spodaj kos pokrajine z Boštjanom privezanem k drevesu in ranjen s puščicami.

41. **Cebelj Ant.(?)**, Neznani svetnik, 72 × 103 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Svetnik v vojaški opravi z rdečim plaščem čez rame kleči in zaupno zre k 2 angeljskim glavicama v oblakih v desnem kotu zgoraj. V desni drži križ, angelj pred njim drži na blazini knežjo krono.

Oddelek IV.

V tem oddelku je zbranih par primerov del slikarjev tujcev, ki so imeli velik ali celo odločilen vpliv na razvoj slikarstva na Slovenskem med Mencinger-Bergant-Cebejem in Langusom. Tako je J. M. Kremser-Schmidt (2. pol. XVIII. stol.) odločilno vplival na slikarsko šolo v Kranju, ki je znana pod imenom Lajerjeva smer in ki daje osnovni ton našemu slikarstvu konca XVIII. in 1. pol. XIX. stol. do Langusa. Schonjans (Nizozemec) in Altomonte sta dva druga primera tujcev, ki so jih naročila privedla v naše kraje. Poleg popularne Lajerjeve smeri se vzdrži kot samostojna osebnost posebno Andrej Herrlein (1739—1817) sicer tudi tujec (iz Würzburga), ki se je pa pri nas udomačil, kakor za njim cela vrsta (Egartner, Kurz v. Goldenstein, Künl in dr.). Bavarec J. A. Purtscher je primer rokodelca tujca, ki je prišel sem za kruhom. Janez Baptist Potočnik (* 1752 v Kropi, † 1834) je tu zastopan z dobrimi portreti in Srcem Marije, dočim nam slika sv. Kancija dokazuje, da je pogosto delal čisto rokodelsko — način kruhoborskega pojmovanja umetnosti, ki se udomači pri nas koncem XVIII. stol. in je značilen za Lajerjev krog z njegovimi izrastki (n. pr. Mih. Kavka Goetzli, Egartner i. dr.). Ta oddelek

tvori obenem po svoji notranji vsebini, kakor tudi stilistično (občutna pomnožitev posvetnih tem — umerjen klasicizem, iskanje izlizane prijetne forme) obenem prehod k M. Langusu in njegovi dobi.

1. **Kremser-Schmidt Martin Johan**, Sv. Marijeta, 152 × 256 cm, pl., o. L.: Župna cerkev, Dol pri Ljubljani. — Svetnica kleči na oblaku, v levici križ, desnico iztegnjeno, nad njo angelji z mučeniško palmo in vencem, pred njo zmaj, ki ga z desne ubija angelj s strelo. — Na desni spodaj: Mart. Joh. Schmidt fec. 1774.

2. **Kremser-Schmidt, J. M.**, Vnebohod Marije, 26 × 37 cm, pločevina, o. L.: msgr. Viktor Steska. — M. obdana od venca zvezd z nogo oprta na luninem srpu plava na oblakih, ki jih neso angelji proti sv. Trojici, za Jezusom velik križ; Bog Oče in Sin ji prinašata krono.

3. **Kremser - Schmidt, J. M.**, Sv. Trojica, 28 × 32 cm, lepenka, o. L.: Prof. Grebenc, Ljubljana. — Sv. Trojica obdana od angeljev na oblakih.

4. **Schonjans Ant. (ca 1715)**, Zaroka Marije, 40 × 56 cm, baker, o. L.: Franč. samostan Marij. Nazaret. — Pred arhitekturo scena zaroke s 7 osebami.

5. **Altomonte Mart.**, Brezmadežna, 36 × 53 cm, pl. o. L.: Franč. samostan Marija Nazaret. — M. stoji na zemeljski obli na glavi kače z jabolkom v žrelu. Okrog glorijski angeljev. — Sign. na desni spodaj: Marti. Altomonte fecit 1719.

6. **Purtscher J. A.**, Oljska gora, 116 × 230 cm, pl. o. L.: Farna cerkev v Kamniku. — Jezusa onemoglo oprtega na skalo podpira angelj, drugi se mu prikazuje s kelihom, tretji klečeč žalostno sklepa roke. Na levi pogled na speče apostole. — Na hrbtu sign.: Joseph Ant: Purtscher Bojus pinxit Labaci in zapisek: Pro ara laterali Evangelii Matricis ecclae B. M. V. Civit Stain offert Maximil Leopold. Rasp plebanus stainensis anno 1718.

7. **Potočnik Janez**, Sv. Kancij, Kancijan in Kancijanila, 155 × 250 cm, pl., o. L.: Društvo za kršč. umetnost. — Sign. na desni spodaj: Ioannes Pototschnig pinx... 1801 (močno poškodovana).

8. **Potočnik Janez**, Podoba Jožefa Bened. bar. Flödnickla, 44 × 54 cm, pl., o. L.: dr. Kresnik, Ljubljana. — Doprsna podoba dečka v vojaški uniformi. — Na hrbtu: Josephus Benedictus Baro Flödnickh carniolus Labacensis Aunum Agens Aetatis Duodecimum Natus XIV. Martii MDCCLXXXVII. Per Babbtistam Pototschnig Carniolum Croppensem.

9. **Potočnik Janez**, Srce Marijino, 50 × 61 cm, pl. o. L.: podružn. Dobrava pri Bledu. — Doprsna podoba, v desni lilijo, v levi goreče srce, okrog glave venec zvezd, spodaj koklja s piščeti. — Sign. na levi spodaj: Io. Pototschnig 1801.

10. **Potočnik Janez**, Glavosek Janeza Krst., 25 × 34 cm, pl., o. L.: Ivan Müller, Dev.

Mar. v Polju. — Krvnik polaga glavo svetnika, ki leži na tleh, Salomi v skledo.

11. **Potočnik Janez**, Michelangelo Zois, 38 × 46 cm, pap., past. L.: Egon Zois, Ljubljana. — Doprsna podoba v modri suknji s kapo.

12. **Potočnik Janez**, Michelangelo Zois, 40 × 50 cm, pl., o. L.: Egon Zois, Ljubljana — Po-prsje.

• 13. **Potočnik Janez**, Sv. Bernard Ofid-ski, 81 × 100 cm, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Škofja Loka. — Svetnik z lobanjo v levici, z desnim komolcem naslonjen na mizo, na kateri leži lilija. — Na levi pod mizo: Johan B. Pototschnick Laibach 1796.

14. **Herrlein**, Podoba moža, 28 × 38 cm, pl., o., lep okvir, L.: Ante Gaber, Ljubljana. — Obrit, do vrata.

15. **Herrlein Andrej**, Podoba grofa Richarda Turjaškega in soproge Beatrike, 65 × 81 cm, oval, pl., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Upodobljenca do pasu, mož z desnico objema ženo, z levico jo drži za roko. — Na hrbtu: Richardus Com: ab Auersperg, & Beatrix Com: ab Auersperg nata Com: á Falkenheym. Pinxit Herrlein 1774.

16. **Herrlein Andrej**, Venera, 46 × 62 cm, ploč., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Boginja stopa iz morja in dviga mokre lase; v ozadju Amor, par golobov, spodaj školjke. — Na desni spodaj A. F. Herrlein Pinxit 1800.

17. **Herrlein Andrej**, Abelov umor, 73 × 91 cm, pl., o. L.: G. Hohn, Ljubljana. — Med Adamom in Evo leži mrtvi Abel, okrog njiju čreda in otroci, v ozadju bežeči Kajn. — Na hrbtu: A. F. Herrlein Pinxit 1808.

18. **Herrlein Andrej**, Izgon iz paradiža, 73 × 91 cm, pl., o. L.: G. Hohn, Ljubljana. — Angelj z ognjenim mečem izganja Adama in Evo, pred njima kača, nad njima Bog v angeljski gloriiji. — Na hrbtu: A. F. Herrlein Pinxit 1808.

19. **Herrlein Andrej**, Vesoljni potop, 73 × 91 cm, pl., o. L.: G. Hohn, Ljubljana. — Človeštvo beži iz poplavljenih dolin na hribe.

20. **Herrlein Andrej**, Stvarjenje Eve, 73 × 91 cm, pl., o. L.: G. Hohn, Ljubljana. — Bog je pripeljal sedečemu Adamu Evo; okrog skupine paradiž s krotkim živalstvom.

21. **Herrlein A.**, Mrtvi ptiček, 21 × 26 cm, pl., o. L.: Deželni muzej, Ljubljana. — Deček v srajčki, doprs. podoba, joče in sklepa roke nad gajbico, na kateri leži mrtev ptiček. — V štirioglatem formatu slikano ovalno ozadje. — Sign. spodaj na levi letn. 1801, na desni A. Herrlein pinxit.

22. **Herrlein A.**, Starka, 21 × 26 cm, pl., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Doprsna podoba. Starka drži rožni venec v rokah. — Pendant k Mrtvemmu ptičku (štev. 21.). — Sign. spodaj na levi A. Herrlein Pinxit, na desni 1801.

23. **Herrlein Andrej**, Ljubljana, 96 × 66 cm, pl. o. L.: Deželni muzej, Ljubljana. — Pogled

na Poljane, šentpetersko predmestje, ljubljansko polje. Na levi spredaj čreda ovac, govedi, meščani in meščanke, slikar. — Na desni spodaj: And. Herrlein Pinxit 1798.

24. Slikar 2. pol. XVIII. stol., Verne duše. 65 × 75 cm, pl., o. L.: Kapuc. samostan, Škofja Loka. — Zgoraj Kristus na križu, pod njim Marija v proseči pozi in angelj z napisom: Generalis Communio. Spodaj ogenj z dušami v vicah.

25. Slikar iz XVIII. stol., Brezmadežna. 109 × 183 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Ljubljana. — Brezmadežna na zemeljski obli stoji kači za vratom, pod nogo lunin srp, ob njej angelj z lilijo. prikazuje se ji od leve zgoraj Bog Oče in sv. Duh.

26. Gallenberg grof Sigismund, Podoba žene s turbanom, 37 × 46 cm, papir, pastel. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Do prs. — Sign. na hrbtu Sigismund Comte Gallenberg 1771.

27. Potočnik J., Jezusa polagajo v grob, 51 × 59 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Scena se vrši v duplini, v ozadju se vidi Kalvarija. — Podpis na obodu sarkofaga: I. Pototschnig pinxit Labac. 1808.

28. Potočnik J., Oljska gora, 51 × 59 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — V ospredju speči apostoli; v ozadju na levi Jezus, ki se mu prikazuje angelj s kelihom, na desna Juda z vojaki prihajajoč skozi mestna vrata.

Oddelek V.

Ta je posvečen Leop. Lajerju (1752. do 1828.), najznamenitejšemu nadaljevalcu po očetu Marku Lajerju (1727.—1808.) ustanovljene tradicije, ki se je ohranila v Kranju, mestu L. delavnosti, še dolgo časa v L. učencih. Ker je iz L. delavnice izšlo nešteto slik, so pozornosti vredna ona v tem oddelku zbrana dela, ki so signirana in datirana.

1. **Lajerjev krog**, Dve postaji križevega pota, 112 × 98 cm, pl., o. L.: Knezoškof. zavod, Št. Vid. — 1. Jezus pred Anom in Kajfom, ki si trgata oblačilo, naokrog vojaki, v ozadju Peter z deklo pri ognju straže. 2. Kristus, visečemu na križu med razbojnikoma, podaja vojak gobo, spodaj Mati b., Magdalena, Janez, vojaki in Judje.

2. **Lajerjeva šola**, Ana z Marijo, 56 × 75, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Ana, na stolu sedeč, drži v naročju Marijo in pred njo odprto knjigo, nad skupino sv. Duh, v ozadju stebrovje z draperijo.

3. **Lajer Leopold**, Smrt sv. Jožefa, 87 × 160 cm, zgoraj zaokrožena, pl., o. L.: Župna cerkev, Kranjska gora. — Svetnik na ležišču, na levi Kristus, na desni Mati b. s tremi angelji, zgoraj

dve angeljski glavi, spodaj tesarsko orodje. — Na desni spodaj: Leop. Lajler pinx. 1822.; na levi: Josep: Kramr Ptron.

4. **Lajerjeva šola**, S v. J o a h i m , 56 × 75 cm, pl., o. L.: Uršul. samost., Škofja Loka. — Svetnik drži na podstavku pod seboj malo Marijo z lilij, zadaj sv. Duh.

5. **Lajerjeva šola**, S v. L u k a , 45 × 60 cm, pl., o. L.: Marijanišče, Ljubljana. — Svetnik sedi za mizo in piše, pred njim vol, v ozadju krajina.

6. **Lajerjeva šola**, S v. J a n e z , 45 × 60 cm, pl., o. L.: Marijanišče, Ljubljana. — Evangelist v krajini se od pisanja ozira z iztegnjeno roko k nebu, pred njim orel.

7. **Lajerjeva šola**, S v. M a r k a , 45 × 60 cm, pl., o. L.: Marijanišče, Ljubljana. — Evangelist na terasi piše evangelij, pred njim lev.

8. **Lajerjev krog**, U s m i l j e n i s a m a r i t a n , 118 × 97 cm., pl., o. L.: Župnišče, Kranj. — Nad ležečim ranjencem se sklanja Samaritan, ki drži v levici zdravila in obveze, za njim osedlan konj in pes; na desni v ozadju na hribu Jeruzalem, na levi Jeriho, proti kateremu zreta.

9. **Lajerjev krog**, S v. A n g e l a , 68 × 93 cm, pl., o. L.: Uršul. samost., Škofja Loka. — Svetnica uči pet deklic, zbranih okrog nje, kazoč jim na križ. — Spodaj: S. Mater Angela Virgo Fundatrix Ordinis Sancte Ursulae.

10. **Lajer Leopold**, R o j s t v o , 135 × 250 cm, pl., o. L.: Društvo za kršč. umetnost, Ljubljana. --

Mati se sklanja nad Dete, zadaj sv. Jožef, naokrog pastirji, zgoraj angelji s trakom: Gloria in excelsis... — Na hrbtu: Dann heut ist euch in der Stadt David Heiland geboren, welcher ist Christus der Herr. Luc 2. kap. 11. v. Somit auch uns Franzen, und Josepha Eheleuthen, dann unsern Kindern Josephen, und Karl, dann Peregrina Flödnickh Malte Leopold Lajjer im Jahr 1791 um 40. Gulden.

11. **Lajer Leopold**, Sv. Eligij, 99×138 cm, pl., o. L.: Svetnik blagoslavlja zlomljeno nogo konja, ki jo pred njim dviga kovač; v ozadju arhitektura, na levi kovaško orodje. — Na nakovalu: Layer P. 1813. Banderska slika, na drugi strani sv. Boštjan in sv. Rok.

12. **Lajer Leopold**, Sv. Joahim in Ana z Marijo, 53×63 cm, pl., o. L.: dr. Fr. Pernè, Ljubljana. — Sedeča sv. Ana kaže Mariji v odprti knjigi, zadaj Joahim spalico.

13. **Lajerjev krog**, Sv. Ludvik, 60×73 cm, pl., o. L.: Uršul. samost., Škofja Loka. — Svetnik stoji pred mizo, na katero je odložil kraljevske insignije, in kaže pred njim stoječim štirim otrokom v nebo; okrog šest medaljonov s prizori svetnikove legende.

14. **Lajerjeva šola**, Sv. Katarina Sienska, 50×75 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Svetnica kleči s prekrižanima rokama pred oltarjem, na njem križ, knjiga, lobanja, liliija, spodaj odprta knjiga.

15. **Lajerjeva šola**, S v. družina 62 × 53 cm, pl., o. L.: I. Lavrenčič, Kamnik. — Mati b. drži v naročju Dete, sv. Jožef mu podaja ptiča, ki mu stoji na roki.

16. **Lajerjeva delavnica**. S v. Valentin, 58 × 80 cm, pl., o. L.: — Svetnik se je obrnil od oltarja in z razširjenimi rokami zdravi božjastnega bolnika, ki se vije na tleh pred svetnikom. — Slika je obnova Lajerjeve slike št. 21.

17. **Lajerjev krog**, S v. Janez Ev., 45 × 70 cm, pl., o. L.: Župnišče, Dol. — Svetnik z odprto knjigo v naročju in s peresom v roki sedi, oblit z žarki, pred arhitekturo, pred njim orel, v ozadju prizor iz njegove legende.

18. **Lajerjev krog**, S m r t s v. Jožefa, 77 × 53 centimetrov, pl., o. L.: L. Klešnik, Ljubljana. — Ob umirajočem svetniku stojita Jezus, ki kaže v nebo, in Marija, ki drži umirajočega za roko.

19. **Lajerjev krog**, M a t i b. s t a r š i, 42 — 52 centimetrov, pl., o. L.: Župnišče, Dol. — Ana poučuje Marijo, ki drži knjigo na njenem naročju, zadaj Joahim, zgoraj dve angeljski glavi.

20. **Lajerjev krog**, S v. J a k o b, 137 × 249 cm, pl., o. L.: Žup. cerkev v Podbrezju. — Svetnik v romarski opremi kleči na oblakih, okrog njega angelji z mečem, palmo, knjigo; spodaj dva prizora iz njegovega mučeništva.

21. **Lajer Leop.**, S v. Valentin, 82 × 104 cm, pl., o. L.: dr. F. Pernè, Ljubljana. — Svetnik v

mašniškem oblačilu se pred oltarjem z razprostrtimi rokami obrača k božjastnemu bolniku, ki ga na tleh drži klečeč mož; v ozadju kleči ob oltarju deček. — Banderna slika; na hrbtu sv. Nikolaj.

22. **Lajer Leopold**, Sv. Jožef, 40 × 48 cm, pl., o. L.: Frančiška Eberl, Ljubljana. — Svetnik se sklanja k Jezusu, ki sedi pred njim na mizi poleg lilije.

23. **Lajer L.**, Sv. Jožef, 50 × 60 cm, oval, pl., o. L.: Župna cerkev, Zasip. — Sv. Jožef pita dete Jezusa, ki sedi na skobelniku in drži v levi šestilo. V ospredju žaga.

24. **Lajerjev krog**, Jezus Amabilis, oval, 15:5 × 22 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Doprsen. — Spada v serijo št. 24, 25, 26.

25. **Lajerjev krog**, Sv. Janez Ev., oval, 15 × 23 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Doprsen.

26. **Lajerjev krog**, Sv. Andrej, oval, 15:5 × 22 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Doprsen.

27. **Slikar konca XVIII. stol.**, Sv. Pavel, oval, 16 × 23 cm, les, o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Doprsen. — Spada v serijo št. 24, 25, 26.

28. **Lajerjeva smer**, Objokovanje mrtveca, 45 × 37 cm, pl., o. L.: M. Sternen, Ljubljana. — V ospredju leži mrtvec, ki ga objokujeta žena in otrok, v ozadju pokrajina.

29. **Egartner J.**, *Zadnja večerja*, 63 × 86 cm, pl., o. L.: Župna cerkev sv. Jakoba, Ljubljana. — J. in apostoli sede okolo mize, ki je postavljena diagonalno od leve na desno. Na desni vzvišeno leščerba, na levi skozi okno viden mesec. V sredi spodaj sign.: J. Egartner pinxit 1845. ✓

30. **Lajerjev krog**, *Magdalena*, 60 × 80 cm, pl., o. L.: Pleško, Vrhnika. — Dvorana, ki se z dvojno kolonado odpira v pokrajino. Pri mizi sedijo 3 Judje in Jezus, ki blagoslavlja Magdaleno, ki mu s solzami umiva noge. — Na hrbtu zapisek: Kristus im Hause Simons des Farisäers, die reumütige Magdalena.

31. **Lajer Leop.**, *Mučeništvo sv. Lovrenca*, 90 × 110 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Sv. Lovrenc leži na ražnju, pod katerim kurita ogenj 2 rablja, ob glavi 2 vojaka in 2 drugi osebi, oseba v črnem mu prigovarja, bradač v umazano zelenem kaže na malika na stebri. V oblakih 2 angelja. — Eklektično sestavljena po Kremser-Schmidtu.

32. **Lajer L.**, *Sv. Florijan*, 83 × 147 cm, pl., o. L.: Spomeniški urad. — V gorati pokrajini gasi sv. Florijan gorečo cerkev.

Oddelek VI.

Izmed rokodelskih epigonov Lajerjeve smeri je tu zastopana **K a v k a M i h a** (Ihan, 1809—1873), umetniško sicer popolnoma brezpomemben je tudi **T a v č a r J u r i j** (ljubljski 1812.—1895.), ki pa vseeno s tem in svojimi deli v oddelku IX. predstavlja dovršen kog posrednjega umetniškega okusa na Slovenskem v XIX. stol. Višje stoji **C e t i n o - v i č L u d.**, ki se je l. 1839. začasno naselil v Ljubljani. Osrednja osebnost generacije med L. Lajerjem in Wolfom pa je **M a t e v ž L a n g u s** (* 1792. v Kamni Gorici, † 1855.). V svojih osnutkih za freske v ljublj. stolnici, franč. cerkev v Ljubljani in Šmarno goro se nam kaže kot zadnji izrastek baročnega iluzijonizma, v slikah verskega značaja je eklektik, ki se naslanja na predloge po znanih priljubljenih slikarjih; kot najčistejši izraz svoje dobe (intimni, domači Biedermeier) pa se nam javlja posebno v svojih portretih, v katerih nam je ustvaril ne samo psihološko, ampak tudi kulturno zgodovinsko dragoceno galerijo sodobnikov.

1. **Cetinovič L.**, Mučeništvo sv. Štefana, 144 × 222 cm, pl., o. L.: Župnišče, Šmarje. — Svetnik kleči z razširjenimi rokami na tleh, okrog

njega preganjalci s kamenjem, v ospredju sedeč mož. — Na desni spodaj: Czetinovich anno 1840.

2. **Langus M.**, Sv. Karol Bor., 55 × 66 cm, pl., o. L.: Franč. samostan, Ljubljana. — Sv. Karol v oblakih, poleg njega angelj s kardinalskim klobukom, spodaj pogled na Ljubljano s franč. cerkvijo, stolnico in gradom. — Na hrbtu zapisek: Dem hochwürdigem Herrn Dompfarrer und Domherrn Carl Zorn zur Erinnerung an die nur durch Seinen unermüdeten Eifer v. Math. Medved 1841 gebaute, und 1844 gemahlte Domkuppel vom Matth. Langus. Laibach 15. I. 1845.

3. **Langus M.**, Podoba starega moža, 52 × 68 cm, pl., o. L.: Dr. Šaplja, Ljubljana. — Doprsna podoba, sedječ s knjigo v levi, naočniki v desni.

4. **Langus M.**, Madona, 56 × 74 cm, pl. o. — Do kolen, sedeča, nagega Jezuščka v naročju.

5. **Langus Matevž**, Obhajilo sv. Alojzija, 58 × 80 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Svetnik prejema obhajilo, klečeč pred oltarjem. okrog njega starši in spremstvo.

6. **Langus Matevž**, Apostoli pri Marijinem grobu, 89 × 69 cm, lep., o. L.: Uršulinški samostan, Ljubljana. — Nad naslikanim oknom prazen grob z rožami, na stopnicah, ki z desne in leve vodijo do njega, apostoli. — Skica.

7. **Langus Matevž**, Sv. Luka, 34 × 42 cm, lep., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Evange-

list z angelji in svojim simbolom. — Skica za pendantive ljubljanske stolnice.

8. **Langus Matevž**, S v. M a t e v ž, 34 × 42 cm, lep., o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Evangelist z angelji in svojim simbolom. — Skica za pendantive ljubljanske stolnice.

9. **Langus Matevž**, S v. J a n e z E v. 34 × 42 cm, lepenka, o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Evang. z angelji in svojim simbolom. — Skica za pendantive ljubljanske stolnice.

10. **Langus Matevž**, Skica za kupolo ljub. stolnice, 89 × 98 cm, pl., o. L.: Uršulinski samostan, Ljubljana. — V sredi kronanje Marijino, naokrog razni svetniki.

11. **Langus Matevž**, Marijino vnebovzetje, 40 × 50 cm, pl., o. L.: G. Vonča, Beyke. — Mati b. se nad praznim grobom od angeljev obdana dviga v nebo. — Na pokrovu groba: Langus pinxit.

12. **Langus M.(?)**, Gorska pokrajina, 105 × 82 cm, pl., o. L.: Knezoškof, Ljubljana. — Pogled v gorsko vas, kmet seka drva, mati z dojenčkom, otrok s psom in pastir s čredo kozâ. Ozadje skalnate gore.

12. **Kavka M.**, Kristusa polagajo v grob, 63 × 79 cm, pl., o. L.: Podružnica Beričevo. — XIV postaja Križevega pota. — Sign. na kamnu spodaj: M. Kauka pinx. 1855.

13. **Tavčar Jurij** (ljubljski), Šmarje, 51 × 64 cm, pl., o. Pogled na skupino hiš in

cerkev, na cesti spredaj jahač. — Na hrbtu: Georg Tavčar in Laibach Floriansgasse N° 65.

14. **Langusova šola**, Podoba M. Serafine, 38 × 50 cm, pl. o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Sedeča, v ozadju zastor, v levi knjigo, na našlonjalu stola ptiček. — Na levi spodaj zapisek: M. Serafina V. Oberin 1839—1854.

15. **Langus M.**, Sv. Janez Nep., 58 × 75 cm, pl., o. L.: Jos. Kosler, Ljubljana. — L. J. kleči v korarski obleki pred arhitekturo, za njim angelj s knjigo in mučeniško palmo; na levi pogled na Vltavo in Prago.

16. **Slikar srede XVIII. stol.**, Pogled na župnišče v Kranju od strani Kokre, 45 × 64 cm, pl., o. L.: Župnišče v Kranju. — Župnišče z gospodarskimi poslopji in kokrškim breznom.

Oddelek VII.

Ta oddelek je posvečen skoro izključno Mat. Langusu kot portretistu. Na podlagi mnogih datiranih del si je mogoče ustvariti precej jasno sliko o razvoju Langusa portretista. Poleg njega je zastopan tu Anzelm Bizjak (Wissiak, Kranj 1837—1876), tipičen rokodelski epigon Lajerjeve smeri; iz Kranja je tudi Hajne Anton (Hayne, 1786—1853). Cetinovič ima v tem oddelku dober signiran portret. Tavčar Jurij (idrijski, 1800—1875) je zastopan z eno sliko.

17. **Langus M.**, Podoba bradatega moža, 45 × 57 cm, pl., o. L.: Baumgartner, Studenec. — Doprs. — Sign. na levi spodaj: Langus p. 1844.

18. **Langus Matevž**, Podoba M. Čopa, 16 × 21 cm, lepenka, o. L.: Baumgartner, Studenec. — Do prs s knjigo pod desno pazduho. — Duplikat podobe M. Č. v licejski biblioteki v Ljubljani.

19. **Langus Matevž**, Podoba moža v madžarski plemiški obleki, 15 × 20 cm, lepenka, o. L.: Dv. svet. Laschan, Čušperk. — Doprsna podoba.

20. **Langus Mat. (?)**, Podoba M. Alojzije Petrič, 29 × 40 cm, iepenka, o. L.: Uršul. samostan, Ljubljana. — Do kolen, v levici drži rizbo nemške cerkve v Ljubljani, v desni risalo. — Na hrbtu zapisek nemško in slovensko: Častita M. Alojzija Petrič iz Ljubljane, prednica uršul. samostana od 1842—1858.

21. **Langusova šola**. Podoba uršulinke, 40 × 50 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan, Škofja Loka. — Do ledij, stoji, v desni note.

22. **Slikar zač. XIX. st., Matib.**, 57 × 71 cm, pl., o. L.: Maričič, Ljubljana. — Doprs, z Jezuškom, katerega poljublja.

23. **Langus Matevž**, Podoba ženske, 34 × 41 cm, pl., o. L.: Deželni muzej v Ljubljani. — Doprs. — Zadaj s svinčnikom: 1. Portret žene, oljnata slika M. Langusa, last gospe Marije Langus v Ljubljani, Frančiškanska ul. 8. 2. Nakup 8396 E. Keržišnik 18. XII. 1912.

24. **Langus Matevž**, Podoba M. Ksaverije, 35 × 43 cm, pl., o. L.: Uršul. samostan v Ljubljani. — Do kolen, sedeča na gotškem naslonjaču, v ozadju stena z gotskimi mobilijami. — Na obešalu verižice, ki ji visi od pasu, letnica 1838. — Na hrbtu zapisek s svinčnikom: 1. M. Ksaveria v. Petersen (vstavljeno s poznejšo roko), Oberin v. Ursul. Con. Laibach; 2. Z isto roko: Franz Xaveria (sic!) Wolfbauer Gast und Brauhaus Besitzer Steinz im Rosenthale Steuermark gestorben 6. Okt. nach ½ 12.

25. **Bizjak Anton**, K r i ž , 49 × 71 cm, pl., o. L.: dr. F. Grivec, Ljubljana. — Kristus na križu, na levi poslopja Jeruzalema. — V. desnem kotu: A. Wisiak. 1863.

26. **Langus Matevž**, M o š k a p o d o b a , 38 × 46 cm, pl., o. L.: I. Baumgartner, Grad Fužine. — Poprsje mladega moža v tričetrtinskem profilu, levica na prsih. — Podpis: Langus pinx.

27. **Langus Matevž**, P o d o b a d e č k a , 65 × 83 cm, pl., o. L.: Jos. Kosler, Ljubljana. — Deček, upodobljen do malo nad kolena, stoji v krajini, na desni Ljubljanica in Ljubljana z gradom.

28. **Langus Matevž**, P o d o b a 3 o t r o k , 144 × 110 cm, pl., o. L.: Dr. Majaron, Ljubljana. — 3 otroci z backom sede v travi v pokrajini, ki kaže na desni Rakovnik, na desni del Ljubljane in Rožnik z okoliškimi hribi. — Sign. na desni spodaj v kotu: M. Langus pinx. 1828.

29. **Langus Matevž**, P o d o b a o č e t a J o s i p i n e Turnograjske, 51 × 70 cm, pl., o. L.: Urbančič, Polhov Gradec. — Do prs.

30. **Langus Matevž**, P o d o b a J o s i p i n e Terpinz, 44 × 52 cm, pl., o. L.: I. Baumgartner, Grad Fužine. — Poprsje mlade žene, telo zasukaño, obraz en face, roke drže na prsih robec, ki pada preko glave.

31. **Cetinovič I.**, P o d o b a m l a d e n i č a , 30 × 37 cm, pl., o. L.: M. Sternén, Ljubljana. — Do prs, ozadje pokrajina. — Sign. na desni ob robu v sredi višine: L. Cetinovich 1839.

32. **Cetinovič L. (?)**, Podoba mladega moža, 30 × 37 cm, pl., o. L.: Dvorni svetnik Laschan, Čušperk. — Do prs.

33. **Langus Matevž**, Dvojna možka podoba, 52 × 43 cm, v kotih okrogla, pl., o. L.: Vit. Laschan, Čušperk. — Eden mladih mož sedi na verandi v lesenem naslanjaču, drugi sloni ob njeni; na levi razgled na Blejsko jezero in grad.

34. **Langus M.**, Podoba starega moža, 63 × 82 cm, pl., o. L.: L. Hohn, Ljubljana. — Doprsna, z rokami odpira spominsko knjigo, pod njo na mizi s cveticami vezen etuí. Ozadje Ljubljana z gradom, sv. Jakobom, Križankami in Šmarno goro. — Na hrbtu: gemalt im 63. Lebensjahre 1834. — Na robu mize: Langus pinxit 1834.

35. **Hayne Anton**, Kranj, 127 × 80 cm, pl., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Pogled na Kranj, spredaj čreda govedi s skupino pastirjev in čreda konj. — Dar umetnika.

36. **Langus Matevž**, Podoba 2 otrok, 75 × 60 cm, pl., o. L.: Jakopič, Ljubljana. — Otroka sedita pred nizkim poslopjem v travi in se igrata s črnim psičkom, ki stoji na zadnjih nogah. Pokrajina v ozadju kaže na levi Rožnik.

37. **Langus Matevž**, Blejsko jezero, 44 × 34 cm, pl., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Jezero z otokom in gradom, na vodi čolni, spredaj štiri osebe v narodni noši, v ozadju stol.

38. **Tavčar Jurij (idrijski)**, Trst, 34 × 50 cm, pl., o. L.: Jos. Dostal, Ljubljana. — Pogled na trža-

ško pristanišče, v ospredju ribiška ladja in ženska v narodni noši.

39. **Langus Matevž**, S v. Anton, 40 × 50 cm, pl., o. L.: G. Vonča, Bevke. — Svetnik v skalni votlini s knjigo in rožnim vencem, pred njim križ, zvonec, merjasec. — V sredi spodaj M. L. (združeno) 1854.

40. **Hayne Ant.**, Fantastična pokrajina, 30 × 45 cm, les, o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Pokrajina s skalami, slapom, živino in par osebam. — Sign. na hrbtu Profess. Ant. Hayne 1846.

41. **Hayne Ant.**, Fantastična pokrajina, 49 × 36 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Pokrajina z reko, gorami, drevjem, živino in počivajočo družbo v ospredju. — Provenienca od sorodstva slikarjevega.

Oddelek VIII.

Z Langusom M. je prišla v našo umetniško kulturo odločno intimna poteza. Portret, najintimnejša stroka umetnosti in ozko z njim zvezana pokrajina sta zavladata na celi črti. Osmi oddelek vsebuje Langusovo učenko in nečakinjo Hen r i k o L a n g u s (1836—1878); S t r o j M i h a e l (Stroy, 1803) do 1870) je drug odličen portretist srede XIX. stol. K a r i n g e r A n t o n (1829—1870) je dober pokrajinar; K ü n l P e t e r P a v e l je deloval v Ljubljani (1850—1869) kot cerkven slikar, čegar dela so pogosto čisto rokodelskega značaja; K u r z v o n G o l d e n s t e i n F r. S. (* 1807 v St. Michael im Lungau, † v Gradcu 1878), je eden izmed nemških slikarskih rokodelcev, ki so si iskali kruha v naših krajih. Kot freskant je bil, četudi slabši, konkurent Langusov, kot slikar v olju je z enim primerom (št. 13.) zadostno označen. A u e r s p e r g M a r i j a je naslikala v 40tih letih XIX. stol. celo vrsto cvetličnih tihožitij, ki so okusna, čeprav nesamostojna.

42. **Karinger Anton**, Lastna podoba, 63 × 78 cm, pl., o. L.: Gospá Karinger, Ljubljana. — Doprs. — Sign. ob roki v desnem kotu: p. Karinger 1861.

43. **Langus Henrika**, Podoba bradatega starca, oval, 24 × 32, pl., o. L.: Baumgartner, Studenec. — Na hrbtu: 1. z moderno roko Henr. Langus; 2. staro: Fidelius Terpinz Sohn des Blasius geb. Krainburg 1801 gest. 1874.

44. **Langus Henrika**, Ženska podoba, 30 × 36 cm, oval, pl., o. L.: I. Baumgartner, Grad Fužine. — Doprсна podoba stare gospe: Pendant k prejšnji.

45. **Stroj M.**, Podoba žene, 63 × 81 cm, pl., o. L.: Hudovernik, Ljubljana. — Sedi, do kolien, črna obleka z bogatim nakitom. — Sign. ob levem komolcu: Stroy pinx. 1845.

46. **Auersperg Marija**, Cvetje, 35 × 43 cm, les, o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Vrtnice in drugo cvetje v vazi na mizi. — Spodaj na desni: M. A (prepletено). Kopija.

47. **Ljubljanski slikar iz srede XIX. stol.**, Podoba deklice, 40 × 52 cm, pl., o. L.: Jos. Nikolaj Sadnikar, Kamnik. — Doprs v obleki z rožo na prsih.

48. **Ljubljanski slikar iz srede XIX. stol.**, Podoba deklice, 40 × 52 cm, pl., o. L.: Jos. Nikolaj Sadnikar, Kamnik. — Do prs v beli obleki z rožo na prsih. — Pendant k sliki št. 47.

49. **Stroj Miha**, Podoba škofa Ant. Al. Wolfa, 113 × 137 cm, pl., o. L.: Škofijski dvorec, Ljubljana. — Škof sedi v ornatu, odičen z redovi, na prestolu, nad njim draperija, na levi rahlo

označena krajina. — Na desni spodaj: Stroy pinx. Labaci 1857. Na hrbtu slike škofa grb, ime upodobljenca in življenjski podatki.

50. **Stroj Miha**, Ženska podoba, 75 × 74 cm, pl., o. L.: O. Bamberg, Ljubljana. — Doprna podoba.

51. **Langus Henrika**, Moška podoba, 30 × 36 cm, oval, pl., o. L.: I. Baumgartner, Grad Fužine. — Doprna podoba sivolasega moža.

52. **Auersperg Marija**, Cvetje, 30 × 36 cm les, o. L.: Graščina Križ. — Vrtnice in mačehe v vazi na mramornati mizi. — Spodaj M. A. prepleteno). Na hrbtu: Marie Auersperg-Attems, 1846, Copie nach Petter.

53. **Langus Henrika**, Podoba žene, 26 × 31, pl., o. L.: Baumgartner, Studenec. — Do prs. — Po tradiciji Josipina Turnograjska.

54. **Kurz von Goldenstein**, Alegorična slika, 76 × 94 cm, pl., o. L.: Rih. Jakopič, Ljubljana. — Na oblakih zgoraj alegorične osebe predstavljajoče vero, upanje, ljubezen, spodaj svetnik za njim angelj v bojni opremi, in svetnica, za njo angelj z lilijo, v sredi putto z napisom v rokah Viribus unitis. — Na podstavku putta: Die Zöglinge des Institutes MDCCCLIII.

55. **Stroj Mihael**, Podoba žene z otrokom, oval, 70 × 91 cm, les, o. L.: Narodna galerija, Ljubljana. — Do kolen, sedeča v naslonjaču z otrokom v naročju, v ozadju pogled na graščino.

56. **Langus Henrika**, Dekliška podoba, 47 × 59 cm, lep., o. L.: I. Baumgartner, Ljubljana. — Deklica (do kolen) sedi z grozdom v naročju v naslonjaču.

57. **Karinger Anton**, Otok na Vrbskem jezeru, 33 × 41 cm, pl., o. L.: Marijanišče, Ljubljana. — Pogled na jezero z Otokom, spredaj drevje in pod njim kmetiški par.

58. **Künl Peter**, Gospod prihaja, 71 × 102 cm, pl., o. L.: G. Gallé, Bistra. — Skozi grajska vrata prihaja na dvorišče srednjeveškega gradu grajščak s spremstvom, grajsko služabništvo se mu klanja. — Na levi spodaj: Paul Künl 1864.

59. **Stroj Miha**, Skrb božja, 42 × 30 cm, pl., o. L.: G. Derganec, Ljubljana. — V zasneženi krajini troši angelj živalim hrane. — Na desni spodaj: Stroy. pinx: 842.

60. **Langus Henrika**, Podoba žene v črnem, 55 × 68 cm, pl., o. L.: Dr. Šaplja, Ljubljana. — Do prs, roke navzkriž, v desni knjiga. — Sign. na desni spodaj v kotu: HL (zvezana) 1870.

61. **Stroj Mihael**, Podoba moža, 49 × 61 cm, pl., o. L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Do prs. — Sign. na levi spodaj v kotu: Stroy pinx. 840. Na hrbtu na listku: Nakup Ante Gaber 4. XII. 1912.

62. **Stroj M.**, Podoba stare žene, 47 × 65 cm, pl., o. L.: Hudovernik, Ljubljana. — Doprnsna, s pajčolanastim pokrivalom in ovratnikom. — Sign. ob desni rami: Stroy pinx. 1844.

63. **Künl P. P.**, Podoba deteta, 30 × 36 cm, pl., o. L.: R. Jakopič, Ljubljana. — Dete speče z ropotuljico v rokah v pleteni zibelki.

64. **Tavčar I.**, Žena z otroci v pokrajini, 34 × 42 cm, papir nalepljen na platno, o. L.: Graščina Dol. — Žena v črni obleki vodi 2 otroka za roko skozi obširno pokrajino. — Sign. na desni v kotu spodaj: I. Tau(čar).

65. **Pustavrh Fr.**, Breza, 10 × 13 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — V ozadju smerečje, spredaj breza. — Dar avtorja.

66. **Pustavrh Fr.**, Podoba Ane Grumnik, 31 × 39 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Do prs. — Dar avtorja.

67. **Langus Henrika**, Podoba mladega moža, 34 × 43 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Do prs. — Provenienca od tete II. L.

68. **Pustavrh Fr.**, Velesovo, 47 × 35 cm, papir, o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Velesovo s Karavankami v ozadju. — Dar avtorja.

69. **Pustavrh Franc**, Sv. Valentin pri Moravčah, 15 × 12 cm, pl., past. L.: J. N. Sadnikar, Kamnik. — Pogled na cerkev.

70. **Pustavrh Franc**, Sela pri Kamniku, 24 × 19 cm, pap., akv. L.: J. N. Sadnikar, Kamnik. — Pogled na holm s cerkvijo in hišami. — Na desni spodaj: F. Pustavrh pinx 1836.

71. **Langus Henrika**, Podoba starke, 41 × 53 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Do prs. — Sign. H. L. (zvezano).

72. **Globočnik Anton**, Podoba nekega zdravnika iz Budim Pešte, 48 × 66 cm, pl., o. L.: Karl pl. Strahl, Stara Loka. — Do prs. — Dar avtorja.

Oddelek IX.

Ta oddelek vsebuje zadnjo fazo slikarstva pri nas pred brati Šubici in impresionizmom. Osrednja osebnost je Janez Wolf (1829—1884),* pristaš takozvane nazarenske struje. Zastopan je na ti razstavi slabo, čeprav precej značilno za svoj način v olju, ker je slikal pretežno monumentalne stvari na zid. Njega neposredni učenec je Ogrin Šimen, ki še živi. Poleg Karingerja je kot pokrajinar posebno znan Korošec Pernhart Marko (ca 1820—1870); Tavčar Jurij (ljubljski) je bil omenjen v oddelku VI. Prehod k impresionizmu tvori na ti razstavi Frankè Ivan, nestor živčih slovenskih slikarjev, ki se kot cerkven slikar podreja eklektičnemu okusu druge pol. XIX. stol., neposreden in intimen pa je v svojih pokrajinah.

73. **Karinger Anton**, Triglavsko jezero, 62 × 45 cm, pl., o. L.: G. Nebenführer, Ljubljana. — Pogled na jezero, v ozadju Alpe. — V levem kotu: A. K. (združeno) 1862.

74. **Karinger Anton**, Savica, 29 × 37 cm, lep., o. L.: G. Hauffen, Ljubljana. — Pogled na del Savice, v ozadju Julijske Alpe.

75. **Karinger Ant.**, Sv. Lenard na Kor., 28 × 35:5 cm, pl., o. L.: Hauffen, Ljubljana. Pogled na kraj s hribi v ozadju.

76. **Karinger Anton**, Maria Antonietta v je č i, 52 × 66 cm, pl., o. L.: Otm. Bamberg, Ljubljana. — Kraljica stoji s sklenjenimi rokami ob mizi z južino, poleg nje meščan-revolucionarec, v ozadju za špansko steno dva kvartajoča vojaka. — Na desni spodaj: A. K. (združeno) 1861.

77. **Karinger Anton**, Zaliv, 74 × 60 cm, pl., o. L.: G. Nebenführer, Ljubljana. — Zaliv med skalnatim gorovjem, z ladjami ob obrežju mesta, v ospredju dvojica v južni obleki. — Slika znatno restavrirana.

78. **Pernhart Marka**, Triglav, 47 × 27 cm, pl., o. L.: A. Gaber, Ljubljana. — Vrh Triglava.

79. **Karinger Ant.**, Ciganska melodija, 55 × 68 cm, pl., o. L.: O. Bamberg. — Pod vrbo v pušti igra cigan na gosli, eden leži in počiva, drugi sedi in kadi pipo. — Sign. na desni spodaj: p. Karinger 1861.

80. **Pernhart Marka**, Triglavsko pogorje, 159 × 74 cm, pl., o. L.: dr. J. Brejc, Ljubljana. — Pogled na gorske vrhunce v jutranji razsvetljavi.

81. **Pernhart Marka**, Gorska krajina, 159 × 74 cm, pl., o. L.: dr. J. Brejc, Ljubljana. — Pogled na gorske grebene v jutranji razsvetljavi in ravnino pod njimi.

82. **Wolf Janez(?)**, Mati b. z Jezusom in s v. Janezom, 77 × 95 cm, pl., o. L.: dr. Demšar, Ljubljana. — Dete je na materinih prsih zasvalo, sv. Janez, ki stoji s križem ob skupini, drži prst na ustih, za osebami dve angeljski glavi.

83. **Wolf Janez**, Kajnova in Abelova daritev, ploč., o. L.: Župna cerkev v Stari Loki. — Na levi Abel s čredo okrog oltarja, nad katerim se prikazuje Bog, na desni Kajn pri svoji daritvi.

84. **Wolf Janez**, Izgon iz raja, ploč., o. L.: Župna cerkev, Stara Loka. — Angelj z ognjenim mečem izganja Adama in Evo, ki ju spremlja smrt-okostnjak z jabolkom v roki.

85. **Wolf Janez (?)**, Apostol Pavel, 72 × 85 cm, zgoraj trioglato zaključ., pl., o. — Doprsni Pavel s peresom v desnici pred začetim pismom na mizi upira oči v nebo.

86. **Wolf Janez**, Jezus in Samarijanka, 94 × 145 cm, ploč., o. L.: V. Zabret, Št. Vid. — Samarijanka stoji ob vodnjaku, Jezus sedi njej nasproti, v ozadju dva apostola. — Na desni spodaj: Janez Wolf. 1869. — Slika močno preslikana (M. Bradaška), tako da je le v kompoziciji in konturali original ohranjen; podpis in letnica ponarejena.

87. **Frankè Ivan**, Iz Kokre, 34 × 24 cm, pl., o. L.: dr. F. Virant, Ljubljana. — Na desni ob vodi mlini, v ozadju kokrska cerkev! — Na levi spodaj: Frankè 880.

88. **Frankè Ivan**, G o r s k a k o č a , 38 × 24 cm, pl., o. L.: Nar. galerija, Ljubljana. — Lesena planinska koč a sredi gorovja.

89. **Frankè Ivan**, K r a n j , 37 × 34 cm, pl., o. L.: Ivan Frankè, Ljubljana. — Trg pred cerkvijo v Kranju. — Na hrbtu s svinčnikom lastnoročno od slikarja 1885.

90. **Ogrin Šimen**, D e k l i š k a p o d o b a , 32 × 36 cm, pl., o. L.: G. Pleško, Vrhnika. — Po-prsje črnooke, črnolase deklice.

91. **Ogrin Šimen**, V i s c o n t i j e v a s m r t , 68 × 101 cm, pap., kreda, L.: Dež. muzej, Ljubljana. — Visconti se ranjen grudi, oprt od prijatelja, morilec z bodalom in njegov tovariš bežita iz cerkve, za Viscontijem razburjena množica. — Na desni spodaj: S. Ogrin di Vrhnika 877.

92. **Künl Peter**, L j u b l j a n a , 31 × 28 cm, pl., o. L.: Nar. galerija, Ljubljana. — Pogled na šentpetersko predmestje, v ozadju Kamniške planine, spredaj troje ovac. — Na desni spodaj: P. Künl 1847.

93. **Tavčar J.**, B r e z m a d e ž n a , 60 × 129 cm., pl., o. L.: Deželni muzej, Ljubljana. — Brezmadežna stoji na zemeljski obli kači na glavi, spodaj lunin srp, nad njo sv. Duh, v levi lilijo. — Sign. spodaj na desni: G. Tavčar 1873.

94. **Tavčar J.**, R i b a r j e n j e n a m o r j u , 71 × 54 cm, pl., o. L.: Baumgartner, Studenec. — Morje z jadrnicami. — Sign. na desni spodaj: G. Taučer 1892 alt 80 Jahr.

95. **Karinger Anton**, Bohinjsko jezero, 76 × 59 cm, pl., o. L.: G. Gallé, Bistra. — Jezero s Triglavom na desni, v ospredju kočé in čreda ovac. — V levem kotu A. K. (združeno) 1862.

96. **Karinger Anton**, Bohinjsko jezero, 76 × 59 cm, pl., o. L.: Gallé, Bistra. — Pendant k št. 23.

97. **Tavčar J.**, Pokrajina, 76 × 50 cm, pl., o. L.: Narodna galerija. — Gorata pokrajina z jezerom. — Sign. na desni spodaj: G. Tautscher 1862.

98. **Karinger Ant.**, Idilična pokrajina, 40 × 30 cm, lepenka, o. L.: Deželni muzej, Ljubljana. — Pokrajina z drevesi, sedečo ženo in otrokom v ospredju, obloženim oslom in s korakajočim menihom v ozadju. — Sign. na levi spodaj. A. Karinger 1869.

99. **Frankè Ivan**, Lastna podoba, 24 × 33 cm, lepenka, o. L.: Darinka Frankè, Ljubljana. — Do prs, klobuk na glavi.

NARODNA GALERIJA
LJUBLJANA

S

S 6130

020100676

COBISS ©

TISKARNA J. BLASNIKA NASL. V LJUBLJANI.
